Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

A Relationship Model of Performance According toThe Internal Control Standards AffectingThe Success of Primary Educational Service Area Office

สมมาต คำวัจนัง (Sommart Kamwatjanang)*
บุญมี เณรยอด (Boonmee Nenyod)**
คมศร วงษ์รักษา (Komsorn Wongrugsa)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในและความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กลุ่มประชากร คือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนความสำเร็จสูง จำนวน 59 เขต ผู้ให้ข้อมูล เขตละ 14 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ได้ครบทุกเขต รวม 729 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้โปรแกรม LISREL วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใน อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ= 4.33) สำหรับความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านประสิทธิผลขององค์การ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ= 4.35)

2. โมเดลสมการโครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้น มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า χ^2= 928.34, df= 340 โดยสัดส่วนχ^2/df= 2.73, GFI= 0.97, AGFI= 0.93, NFI= 0.99, IFI= 0.99, CFI= 0.99, RMR= 0.01 และ RMSEA= 0.04 มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ส่งผลทางบวกทุกด้าน โดยด้านกิจกรรมการควบคุมมีอิทธิพลสูงสุด (DE= 0.43) ด้านสภาพแวดล้อม

* นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม
Ph.D. (Educational Administration) Student, Siam University. ,E-mail; Sommartk99@gmail.com,Tel. 081 4527 417
** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำบัณฑิตวิทยาลัย ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม
Dissertation Advisor, Associate Professor Dr., School of Educational Studies, Siam University, Tel. 081 8046 921
*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.ข้าราชการบำนาญ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
Dissertation Co-Advisor, Dr., The Pensioner of Office for National Education Standards and quality Assessment (Public Organization) E - mail: komsorn@onesqa.or.th, Tel. 081 9207 771

ของการควบคุม มีอิทธิพลต่ำสุด (DE= 0.17) ความสัมพันธ์มีความเที่ยงตรง มีความสามารถพยากรณ์ได้ดี และยอมรับได้

คำสำคัญ : รูปแบบความสัมพันธ์, การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใน, ความสำเร็จ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study the performance according to the internal control standards and the success of primary educational service area office and analyze the relationship model of performance according to the internal control standards affecting the success of the primary educational service area office by using descriptive method. Data were collected through questionnaires from 59 primary educational service area offices which were rated at the high scores of success, each of offices collected 14 persons total to be 729 persons from every office. Data were analyzed by using arithmetic mean, standard deviation, and coefficients correlation through the LISREL program. The research results showed as follows:

1. The performance according to the internal control standards as a whole and each of aspects were rated at the high level. When considering in each of aspects, the control environment aspect was rated at the highest score of mean (μ= 4.33). The success of primary educational service area office as a whole and each of aspects were rated at the high level. When considering in each of aspects, the effectiveness of organization aspect was rated at the highest score of mean (μ= 4.35).

2. Structural equation model of the relationship model, indicator of success was appropriated and harmonious with the empirical data. The results showed that χ^2= 928.34, df= 340, χ^2/df= 2.73, GFI= 0.97, AGFI= 0.93, NFI= 0.99, IFI= 0.99, CFI= 0.99, RMR= 0.01 and RMSEA= 0.04. Structural model had the direct effect to the success of primary educational service area office. The results of positive factors were the control activities aspect (DE= 0.43) and the control environment aspect (DE= 0.17) respectively. They were proved its validity. The relationship model could predict well and accepted.

Keywords : A Relationship Model, Performance According to the Internal Control Standards, Success, Primary Educational Service Area Office.

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

บทนำ

ระบบการควบคุมภายในเป็นกลไกสำคัญและเป็นเครื่องมือในการบริหารงานในหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นการจัดการในภาครัฐหรือเอกชนทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ระบบการควบคุมภายในจะช่วยควบคุมหรือลดความเสี่ยงของหน่วยงานให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานและการจัดการของหน่วยงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ ในอดีตที่ผ่านมา การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ จะเน้นไปที่การควบคุมด้านการเงินและบัญชีและการปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ทางราชการกำหนดไว้ซึ่งยังไม่ครอบคลุมถึงการจัดการด้านอื่น ๆ จึงไม่สะท้อนผลการดำเนินงานในภาพรวมของหน่วยงานได้ ระบบการควบคุมภายในที่ดีควรเป็นระบบที่ครอบคลุมงานทุกด้านและสามารถสะท้อนภาพให้เห็นเป็นองค์รวมของหน่วยงานนั้น ๆ ว่ามีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ เพียงใด (กรมบัญชีกลาง, ม.ป.ป.:5)

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.)ได้กำหนดระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1.ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม 2.ด้านการประเมินความเสี่ยง 3.ด้านกิจกรรมการควบคุม 4.ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร 5. ด้านการติดตามประเมินผล (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2545) ซึ่งแนวคิดของการควบคุมภายในโดยสรุปถือเป็นส่วนประกอบที่แทรกหรือแฝงอยู่ในการปฏิบัติงานปกติ การควบคุมภายในเกิดขึ้นได้โดยบุคลากรของหน่วยรับตรวจ เป็นการให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าสิ่งที่มีการดำเนินการในองค์การจะมีการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ กฎเกณฑ์และคำสั่งของผู้บริหารอย่างถูกต้อง ส่งเสริมให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ (คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน, ม.ป.ป. : 1-2) นอกจากนั้นคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 กำหนดให้มีการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐรวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เป็นนโยบายสำคัญในการบริหารงานของรัฐ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ขับเคลื่อนการปฏิรูประบบราชการตามนโยบายของรัฐบาลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องทั้งในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการและรายงานตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการหรือระบบ KRS (KPI Report System) และผลการปฏิบัติราชการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี ระบบ ARS (Action plan Report System) ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559: 1-3) ซึ่งการประเมินผลระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญตัวหนึ่งในระบบ ARS สอดคล้องกับหลักการที่ว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานควบคุมภายในเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของบุคลากรทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องดำเนินงานให้เป็นไปตาม กฎ ระเบียบของทางราชการและมีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายปฏิรูปการศึกษาและการปฏิรูประบบราชการ โดยการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management) ยึดหลักธรรมาภิบาล มีตัวชี้วัดความสำเร็จเพื่อประเมินผลการปฏิบัติราชการ แสดงให้เห็นประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานตาม

บทบาทอำนาจหน้าที่ และจากการติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน ประจำปีงบประมาณ 2558 ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาโดยสรุป พบว่ามีความเสี่ยงหรือจุดอ่อนในการปฏิบัติงานของกลุ่มต่าง ๆ เป็นข้อมูลสะท้อนถึงสภาพปัญหาของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของกรมบัญชีกลาง (ม.ป.ป.: 11) ที่ระบุว่าความเสี่ยงจากการควบคุมภายในเป็นความเสี่ยงที่ระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานไม่ครอบคลุมและไม่สามารถป้องกันข้อผิดพลาดจากการดำเนินงานของหน่วยงานได้ อาจเป็นเพราะหน่วยงานไม่มีระบบการควบคุมภายในที่ครอบคลุมเพียงพอที่จะลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน หรือหน่วยงานนั้นไม่มีการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่จัดไว้

จากหลักการและแนวคิดของระบบการควบคุมภายในและความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูง รวมทั้งผลการติดตามและประเมินผลการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในและความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิดและการดำเนินงานตามระเบียบ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายในพ.ศ. 2544 และความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดังนี้

1. รูปแบบการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (ตัวแปรอิสระ) ใช้แนวคิดเชิงระบบ (Basic System Model) ของ Lunenburg and Ornstein (2008) เจริญผล สุวรรณโชติ (2551) และแนวคิดการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มาประยุกต์ใช้เป็นประเด็นในการสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของกลุ่มต่าง ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ด้าน

1.1 ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment Aspect)

1.2 ด้านการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment Aspect)

1.3 ด้านกิจกรรมการควบคุม (Control Activities Aspect)

1.4 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Aspect)

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

1.5 ด้านการติดตามประเมินผล (Monitoring Aspect)

2. ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้จากการศึกษา สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบของประสิทธิผลองค์การของนักวิชาการ สถาบัน ได้แก่ Cambell and Others (1977), Smith (1982), Arnold and Feldman (1986), การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ(Public Sector Management Quality Award: PMQA)ของสำนักงาน ก.พ.ร., มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็นองค์ประกอบความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านคุณภาพการให้บริการ (Quality of Service Aspect)

2.2 ด้านประสิทธิผลขององค์การ (Effectiveness of Organization Aspect)

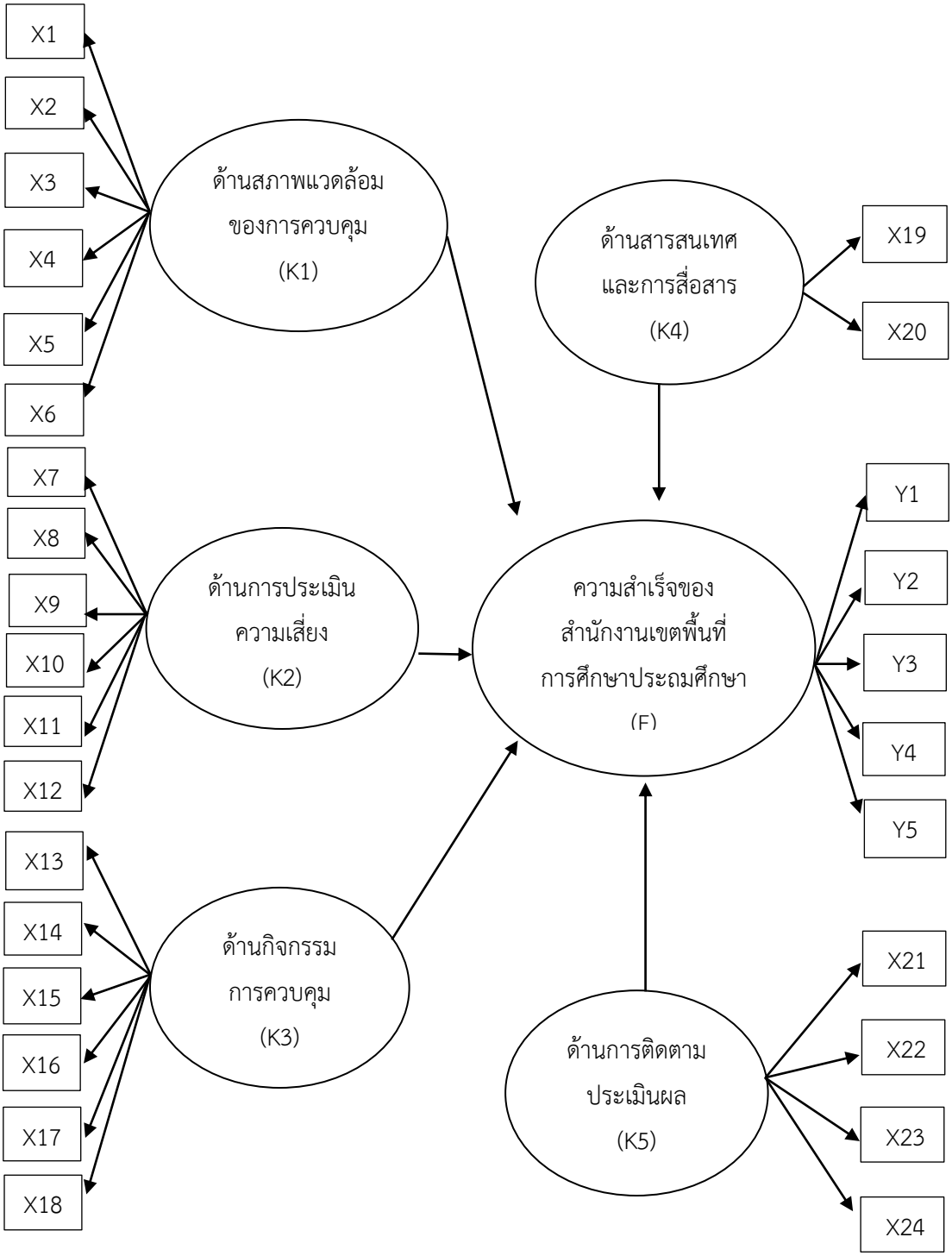
2.3 ด้านประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา (Efficiency of Educational Administration Aspect)

2.4 ด้านการประยุกต์ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการบริหารจัดการ (Innovation and Technology of Administration Aspect)

2.5 ด้านการพัฒนาบุคลากร (Personnel Development Aspect)

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรแฝงภายในและภายนอกนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

วิธีวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนความสำเร็จสูง จำนวน 59 เขต ซึ่งเป็นผลคะแนนเฉลี่ยรวมของการดำเนินงานตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติราชการตามกลยุทธ์ รายงานผลผ่านระบบ ARS (Action plan Report System) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สูงกว่าหรือเท่ากับค่าคะแนนเฉลี่ยรวมของทุกเขตพื้นที่การศึกษา ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557-2559 ที่ได้มาจากการสังเคราะห์ผลคะแนนตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลคะแนนความสำเร็จสูง จำนวน 59 เขต ๆ ละ 14 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่กำกับดูแลกลุ่มอำนวยการ 3) ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ 4) ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล 5) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน 6) ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 7) ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา 8) ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ 9) ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน 10) บุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมภายในของกลุ่มอำนวยการ 11) บุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมภายในของกลุ่มบริหารงานบุคคล 12) บุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมภายในของกลุ่มนโยบายและแผน 13) บุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมภายในของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา และ14) บุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมภายในของกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 5 ตัว ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (K1) ประเมินจากตัวแปรสังเกตได้ X1 ปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร, X2 ความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการบริหารและการปฏิบัติงาน, X3 โครงสร้างของหน่วยงาน, X4 การมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ, X5 นโยบายการบริหารและการพัฒนาด้านบุคลากรและ X6 กลไกการติดตามการตรวจสอบการปฏิบัติงาน 2) ด้านการประเมินความเสี่ยง (K2) ประเมินจากตัวแปรสังเกตได้ X7 วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระดับหน่วยงาน, X8 วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระดับกิจกรรมและโครงการ, X9 การระบุปัจจัยเสี่ยง, X10 การวิเคราะห์ความเสี่ยง, X11 การจัดลำดับความเสี่ยง และ X12 การจัดการความเสี่ยง 3) ด้านกิจกรรมการควบคุม (K3) ประเมินจากตัวแปรสังเกตได้ X13 นโยบายและวิธีการปฏิบัติ, X14 การกระจายอำนาจความรับผิดชอบและการแบ่งแยกหน้าที่, X15 การสอบทานการดำเนินงาน, X16 การควบคุมระบบสารสนเทศและการประมวลผล, X17 การควบคุมทรัพย์สินที่มีตัวตนและเอกสารหลักฐานและ X18 การกำหนดดัชนีวัดผลการดำเนินงาน 4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (K4) ประเมินจากตัวแปรสังเกตได้ X19 สารสนเทศ และ X20 การสื่อสาร 5) ด้านการติดตามประเมินผล (K5) ประเมินจากตัวแปรสังเกตได้ X21 การกำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผลในระหว่างการปฏิบัติงาน, X22 การกำหนดหลักเกณฑ์การติดตามประเมินผลและการรายงานในระหว่างการปฏิบัติงาน, X23 การประเมินผลเป็นรายครั้งตามขั้นตอนและกำหนดเวลา และ X24 การสรุปและรายงานผลการประเมินตามขั้นตอนและกำหนดเวลา

2.2 ตัวแปรแฝงภายใน คือ ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (E) ประเมินจากตัวแปรสังเกตได้ Y1 ด้านคุณภาพการให้บริการ, Y2 ด้านประสิทธิผลขององค์การ, Y3 ด้านประสิทธิภาพ การบริหารและการจัดการศึกษา, Y4 ด้านการประยุกต์ใช้ นวัตกรรมเทคโนโลยี ในการบริหารจัดการ และ Y5 ด้านการพัฒนาบุคลากร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในและความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่กำกับดูแลกลุ่มอำนวยการ ผู้อำนวยการกลุ่มและหน่วยและบุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ปัจจุบันตำแหน่ง อายุราชการซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม 2. ด้านการประเมินความเสี่ยง 3. ด้านกิจกรรมการควบคุม 4. ด้านสารสนเทศและการสื่อสารและ 5. ด้านการติดตามประเมินผล โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย และการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 75 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 1. ด้านคุณภาพการให้บริการ 2. ด้านประสิทธิผลขององค์การ 3. ด้านประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา 4. ด้านการประยุกต์ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการบริหารจัดการและ 5. ด้านการพัฒนาบุคลากรโดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ ความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด ความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง ความสำเร็จอยู่ในระดับน้อย และความสำเร็จอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 25 ข้อ

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณ ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบของแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุง

4.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ 1. ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารสำนักงาน สำนักอำนวยการ 2. ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายใน 3. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ 4. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและ 5. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหาว่าข้อความในแบบสอบถามเป็นข้อความที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหาที่ได้ศึกษาวิเคราะห์

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

4.3 คัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC: Index of item-Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปและปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมข้อคำถามตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ รวมข้อคำถามที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปทดลองใช้

4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผู้ให้ข้อมูลเขตละ 14 คน รวม จำนวน 42 คน วิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Conbach's alpha coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9936

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 สืบค้นรายชื่อ ที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 59 เขต โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยามไป เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2561 เก็บข้อมูลจากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ เขตละ 14 คน พร้อมแบบสอบถาม จำนวน 14 ฉบับ และซองติดแสตมป์ ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยภายใน เดือน เมษายน 2561 ตามเวลาที่กำหนด

5.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนลงรหัส (Coding) เพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage) และข้อมูลสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในและความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้วยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2 วิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM)หาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 5 ด้านตามมาตรฐานการควบคุมภายใน โดยอาศัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ จากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ เพื่อตรวจสอบว่า ข้อมูลที่ได้ตรงกับการสร้างความสัมพันธ์ตามทฤษฎีหรือไม่ โดยการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Lisrel Model) เพื่อตรวจสอบโมเดลสมมติฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (Model Evaluation) จะประเมินผลความถูกต้องของโมเดล 2 ส่วน คือ1) ประเมินความกลมกลืนของโมเดลแบบข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม (Overall Model Fit Measure) และ 2) ประเมินความกลมกลืนของผลลัพธ์ในส่วนประกอบที่สำคัญของโมเดล (Component Fit Measure) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 53-55) ด้วยเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบโมเดลในงานวิจัย มีดังนี้

6.2.1 ประเมินความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม ค่าสถิติที่ใช้ในการประเมินความกลมกลืน ได้แก่

1) ค่าสถิติไคสแควร์(Chi-square Statistic) จะทดสอบว่าเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรแตกต่างจากเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมจากการประมาณค่าหรือไม่ กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนแบบที่ 1(Type I Error) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังนั้น ถ้าค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรไม่แตกต่างจากเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรร่วมจากการประเมินค่า สรุปได้ว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยสมบูรณ์แบบ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ยากที่จะหาโมเดลที่มีความกลมกลืนอย่างสมบูรณ์ได้ จึงนิยมใช้สัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) แทน ซึ่งควรอยู่น้อยกว่า 3 จะแสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์นั่นเอง (Hair., et al., 2010: 154)

2) ดัชนีบ่งบอกความกลมกลืน (Fit Index) เป็นดัชนีที่บ่งบอกถึงความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลที่กำหนดขึ้น ได้แก่ ดัชนีจีเอฟไอ (Goodness of Fit Index: GFI) ดัชนีเอจีเอฟไอ (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI) ดัชนีเอนเอฟไอ (Normal Fit Index: NFI) และดัชนีไอเอฟไอ (Incremental Fit Index: IFI) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 แต่ค่าที่สูงกว่า 0.90 ถือว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Arbuckle,1995: 529) โดยค่าที่เข้าใกล้ 1 สูง จะบ่งบอกว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลสูงด้วย (Bollen, 1989: 270) และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ซึ่งดัชนี CFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Hu & Betler,1999: 49)

3) ดัชนีอาร์เอมเอสอีเอ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นดัชนีที่ถูกพัฒนาขึ้นเนื่องจากการทดสอบไคสแควร์ ค่าสถิติขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่าง (n) ต่อชั้นแห่งความเป็นอิสระ (df) ถ้าจำนวนพารามิเตอร์เพิ่มขึ้น ค่าไคสแควร์ก็จะลดลง ทำให้การทดสอบมีแนวโน้มไม่มีนัยสำคัญ ค่าอาร์เอมเอสอีเอ (RMSEA) เป็นดัชนีบ่งบอกความกลมกลืนของโมเดลกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร โดยควรมีค่าต่ำกว่า 0.05 (Brown & Cudeek, 1993: 141-162) แต่ไม่ควรเกิน 0.80 จึงจะเป็นค่าที่พอจะยอมรับได้ (MacCallum. et al., 1996: 130-149) และถ้าอาร์เอมเอสอีเอ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนอย่างแท้จริง (Exact Fit) (Arbuckle,1995: 523)

4) ค่าอาร์เอมอาร์ (Root Mean Square Residual: RMR) เป็นดัชนีที่วัดค่าเฉลี่ย ส่วนที่เหลือจากการเปรียบเทียบขนาดของความแปรปรวน และความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรของประชากรกับการประเมินค่า ซึ่งดัชนีจะใช้ได้ดีเมื่อตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดเป็นตัวมาตรฐาน (Standard Variables) โดยที่ค่าใกล้ศูนย์มากแสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Bollen,1989: 257-258)

6.2.2 ประเมินความกลมกลืนของผลลัพธ์ในส่วนประกอบที่สำคัญในโมเดลภายหลังจากการประเมินความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวมแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญมากที่ต้องประเมินคือ การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ในแต่ละส่วนว่ามีความถูกต้องและอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผล ในงานวิจัยนี้ พิจารณาพารามิเตอร์ ใน 2 กลุ่ม ได้แก่

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

1) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error: S.E.) โดยค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานควรมีขนาดเล็ก ในการตีความว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีขนาดเล็กหรือใหญ่นั้น พิจารณาจากค่าพารามิเตอร์ว่ามีนัยสำคัญหรือไม่ หากค่าพารามิเตอร์มีนัยสำคัญ แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีขนาดเล็ก หากค่าพารามิเตอร์ไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน มีขนาดใหญ่ ซึ่งบ่งบอกได้ว่าแบบจำลองยังไม่ดีพอ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 53) สำหรับการประเมินค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานด้วยโปรแกรม Lisrel นั้น เมื่อมีการประเมินค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดทางนัยทั่วไป (OLS) จะถูกต้องและแม่นยำ เมื่อตัวแปรสังเกตได้ในแบบจำลองมีการแจกแจงแบบโค้งปกติหลายตัวแปร (Joreskog & Sorbom,1993: 59)

2) สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (Square Multiple Correlation: R2) หรือค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรสังเกตได้ มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่าสถิติที่มีค่าสูงแสดงว่าแบบจำลองมีความเที่ยงตรง (Joreskog & Sorbom, 1993: 26) แต่ถ้าสถิติมีค่าน้อย แสดงว่าแบบจำลองนั้นมีความเที่ยงตรงน้อยยังไม่มีประสิทธิภาพ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 59) และการพิจารณาแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นว่าสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ถึง ร้อยละ 40 ย่อมถือได้ว่าเป็นผลลัพธ์ที่ดีและยอมรับได้ (Saris & Strenkhorst, 1984: 282)

7. ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผลการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้แก่ ด้านนโยบายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน ด้านการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 3 คน และด้านวิชาการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใน จำนวน 3 คน

8. นำเสนอผลการวิจัย รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานพบว่า ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ ที่ตอบแบบสอบถามจากจำนวน 729 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.94 มากกว่า เพศชาย ร้อยละ 33.06 มีอายุ 51 ปีขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 71.74 การศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด ร้อยละ 57.48 เป็นตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ มากที่สุด ร้อยละ 7.96 มีอายุราชการมากกว่า 15 ปี มากที่สุด ร้อยละ 92.87

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน พบว่ารับรู้สภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ที่ใกล้เคียงกันทุกด้าน โดยภาพรวม ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ= 4.33) รองลงมา ด้านการประเมินความเสี่ยง (μ= 4.24) ด้านการติดตามประเมินผล (μ= 4.21) ด้านกิจกรรมการควบคุม (μ= 4.17) และด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (μ= 4.15) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการรับรู้เป็นรายด้าน ปรากฏผล ดังนี้

1) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม พบว่าการมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ= 4.43) รองลงมา โครงสร้างของหน่วยงาน (μ= 4.37) ตามด้วยนโยบายการบริหารและกลไกการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน (μ= 4.33) มีค่าเท่ากัน

2) ด้านการประเมินความเสี่ยง พบว่าวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระดับหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ= 4.37) รองลงมา วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระดับกิจกรรม/โครงการ (μ= 4.29) และการระบุปัจจัยเสี่ยง (μ= 4.19) ตามลำดับ

3) ด้านกิจกรรมการควบคุม พบว่าการกระจายอำนาจความรับผิดชอบและการแบ่งแยกหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ= 4.36) รองลงมา การกำหนดดัชนีวัดผลการดำเนินงาน (μ= 4.19) และการควบคุมทรัพย์สินที่มีตัวตนและเอกสารหลักฐาน (μ= 4.17) ตามลำดับ

4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ= 4.16) ตามด้วย การสื่อสาร (μ= 4.14)

5) ด้านการติดตามประเมินผล พบว่าการกำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผลในระหว่างการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ= 4.25) รองลงมา การสรุปและรายงานผลการประเมินตามขั้นตอนและกำหนดเวลา (μ= 4.21) และการกำหนดหลักเกณฑ์การติดตามประเมินผลและรายงานในระหว่างการปฏิบัติงาน (μ= 4.19) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่าด้านประสิทธิผลขององค์การ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ= 4.35) รองลงมา ด้านคุณภาพการให้บริการ (μ= 4.25) ด้านการพัฒนาบุคลากร (μ= 4.23) ด้านการประยุกต์ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ (μ= 4.20) และด้านประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา (μ= 4.18) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์

4.1 ผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ (Normal Distribution) ของตัวแปรแฝง 6 ตัว และตัวแปรสังเกตได้ 29 ตัว พบว่าต่างมีการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ เนื่องจากค่าความเบ้ ไม่เกิน 0.75 (ค่าสัมบูรณ์) และค่าความโด่งไม่เกิน1.5 (ค่าสัมบูรณ์) (West,1995: 56-75) จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM)

4.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับน้อยกว่า 0.05 ($P<0.05$) คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสัมพันธ์เป็นไปทิศทางเดียวกันทั้งหมด โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ด้านประสิทธิผลขององค์การกับด้านประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ โครงสร้างของหน่วยงานกับกลไกการติดตามการตรวจสอบการปฏิบัติงาน และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรแฝงเดียวกัน ปรากฏผล ดังนี้

1) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทุกค่า ($P<0.05$) อีกทั้งให้ค่า KMO = 0.870, Bartlett's Test of Sphericity = 2976.044* มีนัยสำคัญทาง 0.05 ($P<0.05$) ด้วย โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ โครงสร้างของหน่วยงาน กับ การมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ได้แก่ โครงสร้างของหน่วยงานกับกลไก การติดตามการตรวจสอบการปฏิบัติงาน

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

2) ด้านการประเมินความเสี่ยง พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทุกค่า (P<0.05) อีกทั้งให้ค่า KMO = 0.893, Bartlett's Test of Sphericity = 3765.526* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (P<0.05) ด้วยโดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดได้แก่ การวิเคราะห์ความเสี่ยงกับการจัดลำดับความเสี่ยง ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดได้แก่ วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระดับกิจกรรม/โครงการ กับการวิเคราะห์ความเสี่ยง

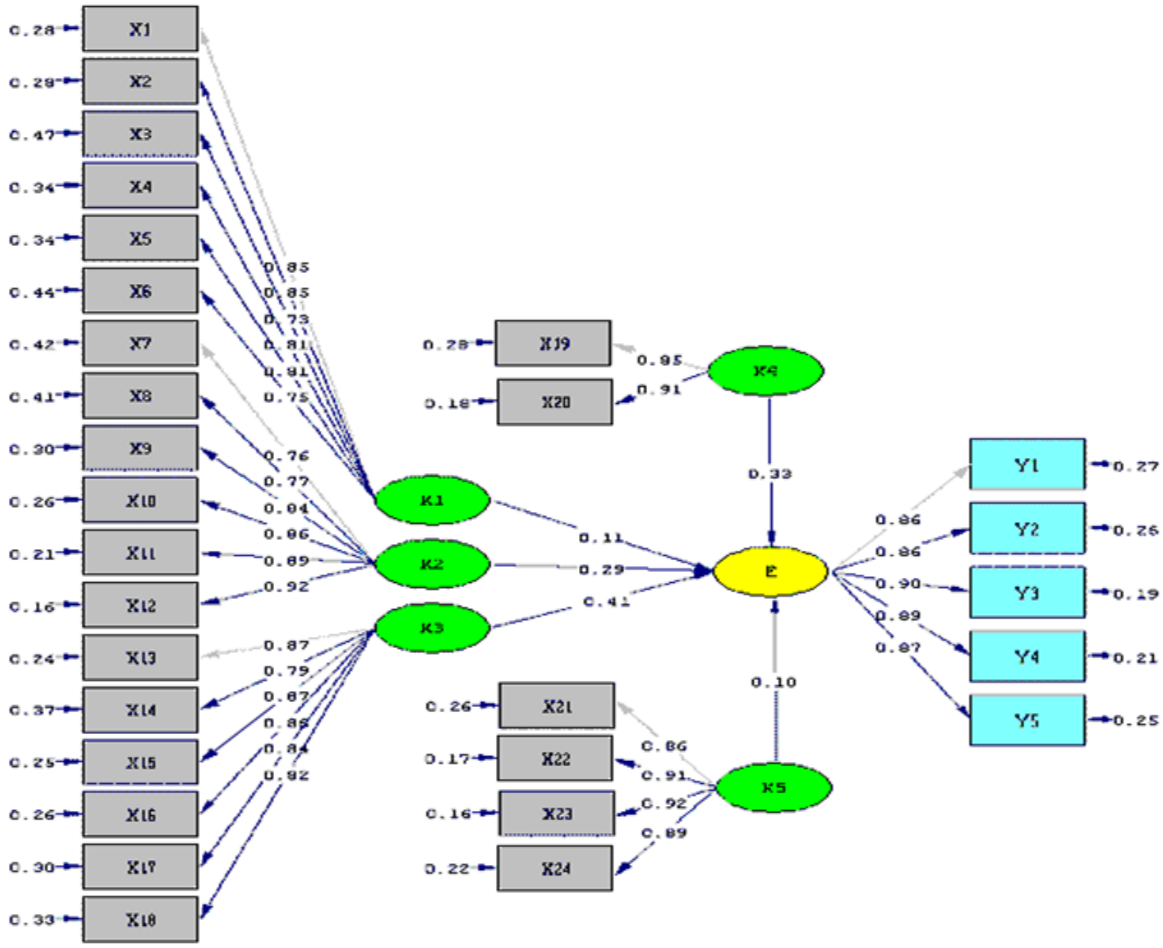
3) ด้านกิจกรรมการควบคุม พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทุกค่า (P<0.05) อีกทั้งให้ค่า KMO = 0.923, Bartlett's Test of Sphericity = 3487.537* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (P<0.05) โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ นโยบายและวิธีการปฏิบัติกับการสอบทานการดำเนินงาน ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดได้แก่ การกระจายอำนาจความรับผิดชอบและการแบ่งแยกหน้าที่ กับการควบคุมทรัพย์สินที่มีตัวตนและเอกสารหลักฐาน

4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทุกค่า (P<0.05) อีกทั้งให้ค่า KMO = 0.600, Bartlett's Test of Sphericity = 675.365 * มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (P<0.05) โดยสรุปตัวแปรทั้ง 2 ตัว มีความสัมพันธ์กัน

5) ด้านการติดตามประเมินผล พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทุกค่า (P<0.05) อีกทั้งให้ค่า KMO = 0.815, Bartlett's Test of Sphericity = 2786.681* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (P<0.05) ด้วย โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ การกำหนดหลักเกณฑ์การติดตามประเมินผลและการรายงานในระหว่างการปฏิบัติงานกับการสรุปและรายงานผลการประเมินตามขั้นตอน และกำหนดเวลา ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ได้แก่ การกำหนดหลักเกณฑ์การติดตามประเมินผลและการรายงานในระหว่างการปฏิบัติงานกับการประเมินผลเป็นรายครั้งตามขั้นตอนและกำหนดเวลา

6) ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทุกค่า (P<0.05) อีกทั้งให้ค่า KMO = 0.895, Bartlett's Test of Sphericity = 3319.240* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (P<0.05) ด้วย โดยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ด้านประสิทธิผลขององค์การกับด้านประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประยุกต์ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีในการบริหารจัดการกับด้านการพัฒนาบุคลากร

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

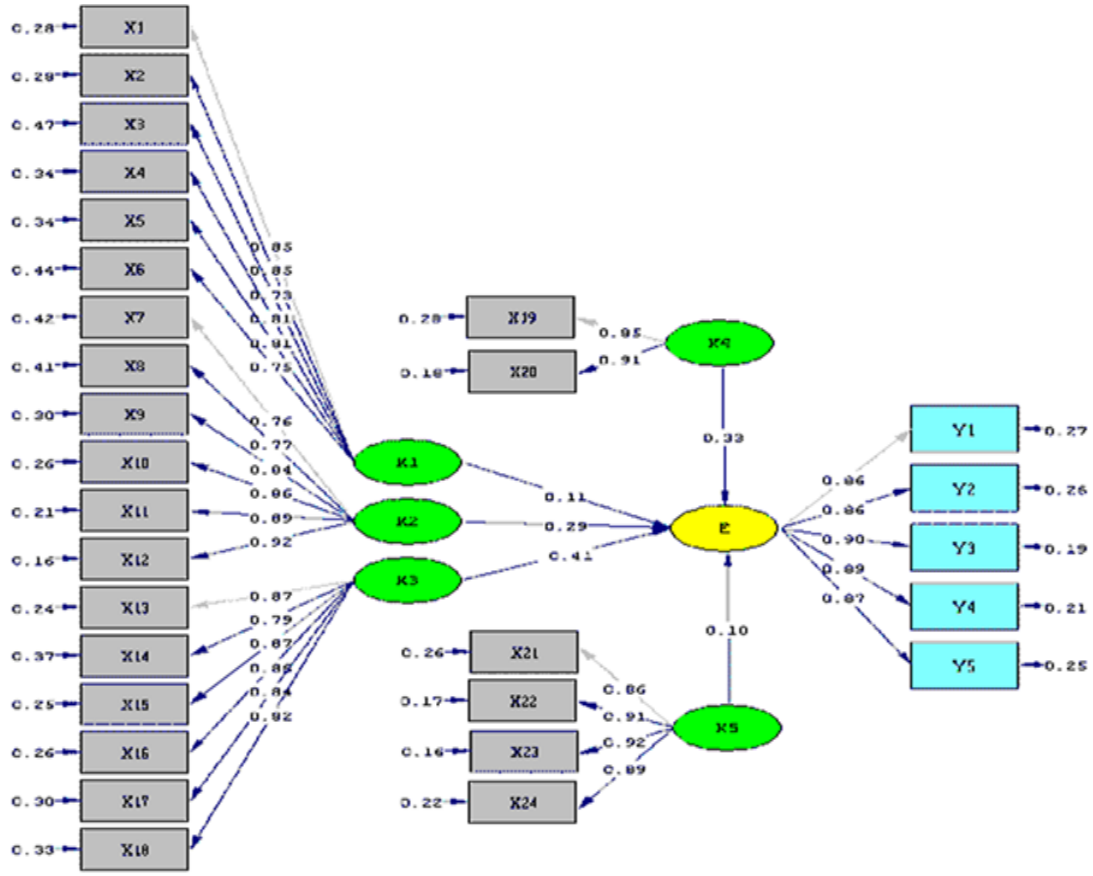

Chi-square =1,321.63, df = 362, GFI = 0.77, RMSEA = 0.10

แผนภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (ก่อนปรับโมเดล)

จากแผนภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าไคสแควร์ เท่ากับ 1,321.63 ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ 362 โดยสัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 3.65 ซึ่งไม่ผ่านหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือน้อยกว่า 3 สำหรับดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่า ดัชนีทุกตัว ได้แก่ NFI =0.98 , IFI =0.98, CFI =0.98 จะผ่านเกณฑ์ แต่ดัชนี GFI = 0.77, AGFI =0.73 ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.90 ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี RMR = 0.03 ผ่านเกณฑ์ มีเพียงดัชนี RMSEA = 0.10 ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่า โมเดลสมการโครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (ก่อนปรับโมเดล) ที่พัฒนาขึ้นยังไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

Chi-square =928.34, df = 340, GFI = 0.99, RMSEA = 0.04

*P<0.05

แผนภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (หลังปรับโมเดล)

จากแผนภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์ พบว่าค่าไคสแควร์ เท่ากับ 928.34 ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ 340 โดยสัดส่วนค่าไคสแควร์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2.73 ซึ่งน้อยกว่า 3 ผ่านหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดัชนีกลุ่มที่กำหนดไว้ที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 พบว่าดัชนีทุกตัวได้แก่ GFI =0.97, AGFI = 0.93, NFI =0.99, IFI =0.99, CFI =0.99 จะผ่านเกณฑ์ สำหรับดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 พบว่า ดัชนี RMR = 0.01 และ RMSEA = 0.04 ผ่านเกณฑ์เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า โมเดลสมการโครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้น มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์รายละเอียด ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์	
		ก่อนปรับโมเดล	หลังปรับโมเดล
χ^2/df	<3	3.65	2.73
GFI	≥0.90	0.77	0.97
AGFI	≥0.90	0.73	0.93
NFI	≥0.90	0.98	0.99
IFI	≥0.90	0.98	0.99
CFI	≥0.90	0.98	0.99
RMR	<0.05	0.03	0.01
RMSEA	<0.05	0.10	0.04
สรุป		ไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์	กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ในแต่ละองค์ประกอบของโมเดลสมการโครงสร้าง โดยพิจารณาความกลมกลืนของผลลัพธ์ (Component Fit Measure) ในส่วนของการประเมินโมเดลการวัด (Measurement Model) มีผลการวิจัย ดังนี้

1) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม พบว่าตัวแปรสังเกตได้ต่างมีความสอดคล้องโดยกลไกการติดตามการตรวจสอบการปฏิบัติงาน มีค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) สูงสุด เท่ากับ 0.85 รองลงมานโยบายการบริหารและการพัฒนาด้านบุคลากร เท่ากับ 0.84 ส่วนโครงสร้างของหน่วยงาน มีค่าน้ำหนักปัจจัยต่ำสุด เท่ากับ 0.57 อธิบายความผันแปรของด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ได้ร้อยละ 73.0, 70.0 และ 33.0 ตามลำดับ

2) ด้านการประเมินความเสี่ยง พบว่าตัวแปรสังเกตได้ต่างมีความสอดคล้องโดยการจัดการความเสี่ยง มีค่าน้ำหนักปัจจัยสูงสุด เท่ากับ 0.91 รองลงมาการจัดลำดับความเสี่ยง เท่ากับ 0.86 ส่วนวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานระดับหน่วยงาน มีค่าน้ำหนักปัจจัยต่ำสุด เท่ากับ 0.77 อธิบายความผันแปรของด้านการประเมินความเสี่ยงได้ ร้อยละ 82.0, 75.0 และ 60.0 ตามลำดับ

3) ด้านกิจกรรมการควบคุม พบว่าตัวแปรสังเกตได้ต่างมีความสอดคล้องโดยนโยบายและวิธีการปฏิบัติ มีค่าน้ำหนักปัจจัย สูงสุด เท่ากับ 0.89 รองลงมา การสอบทานการดำเนินงานเท่ากับ 0.86 ส่วนการกระจายอำนาจความรับผิดชอบและการแบ่งแยกหน้าที่ มีค่าน้ำหนักปัจจัยต่ำสุด เท่ากับ 0.79 อธิบายความผันแปรของด้านกิจกรรมการควบคุม ได้ร้อยละ 79.0, 74.0 และ 63.0 ตามลำดับ

4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าตัวแปรสังเกตได้ต่างมีความสอดคล้อง โดยการสื่อสารมีค่าน้ำหนักปัจจัยสูงสุด เท่ากับ 0.91 ส่วนสารสนเทศ เท่ากับ 0.85 อธิบายความผันแปรของด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ได้ร้อยละ 82.0 และ 72.0 ตามลำดับ

5) ด้านการติดตามประเมินผล พบว่าตัวแปรสังเกตได้ต่างมีความสอดคล้อง โดยการกำหนดหลักเกณฑ์การติดตามประเมินผลและการรายงานในระหว่างการปฏิบัติงานและการประเมินผลเป็นรายครั้งตามขั้นตอนและกำหนดเวลา มีค่าน้ำหนักปัจจัย สูงสุด เท่ากับ 0.90 เท่ากัน ส่วนการกำหนดหลักเกณฑ์การติดตามประเมินผลและการรายงานในระหว่างการปฏิบัติงาน และการสรุปและรายงานผลการประเมินตามขั้นตอนและกำหนดเวลา มีค่าน้ำหนักปัจจัยต่ำสุด เท่ากับ 0.85 เท่ากัน อธิบายความผันแปรของด้านการติดตามประเมินผลได้ ร้อยละ 82.0, 81.0, 0.72 และ73.0 ตามลำดับ

6) ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่าตัวแปรสังเกตได้ต่างมีความสอดคล้อง โดยด้านประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาและด้านการประยุกต์ใช้ นวัตกรรมเทคโนโลยี มีค่าน้ำหนักปัจจัย สูงสุด เท่ากับ 0.88 เท่ากัน ส่วนค่าน้ำหนักปัจจัยต่ำสุด คือ ด้านประสิทธิผลขององค์การ เท่ากับ 0.83, 0.88 โดยสามารถอธิบายความผันแปรของความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้ร้อยละ 77.0, 77.0 และ70.0 ตามลำดับ

ผลการพิจารณาโมเดลสมการโครงสร้าง โดยพิจารณาความกลมกลืนของผลลัพธ์ (Component Fit Measure) ในส่วนของโมเดลโครงสร้าง (Structural Model) ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยพบว่าด้านกิจกรรมการควบคุม ส่งผลทางบวกสูงสุด (DE= 0.43) รองลงมา ด้านการประเมินความเสี่ยง (DE= 0.39) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (DE= 0.36) ด้านการติดตามประเมินผล (DE= 0.19) ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม (DE= 0.17)

ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ พบว่าความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน มีความเที่ยงตรง (Joreskog & Sorbom, 1993: 26) เนื่องจากมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (R2) เท่ากับ 0.53 หรือคิดเป็นร้อยละ 53.0 (0.53 x100) ซึ่งมีค่าตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป ย่อมถือได้ว่ารูปแบบความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นนี้มีความสามารถ ในการพยากรณ์ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้ดีและยอมรับได้ (Saris & Strenkhorst. 1984: 282) รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลขององค์ประกอบภายในโมเดล

ตัวแปรผล	อิทธิพล	ตัวแปรเหตุ				
		K1	K2	K3	K4	K5
E	DE	0.17*	0.39*	0.43*	0.36*	0.19*
	IE	-	-	-	-	-
	TE	0.17*	0.39*	0.43*	0.36*	0.19*
	R^2			0.53		

*P<0.05

อภิปรายผล

1. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติที่ตอบแบบสอบถามเป็นตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 7.96 ในประเด็นนี้สอดคล้องกับประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ได้กำหนดกลุ่มอำนวยการมีอำนาจ หน้าที่ ตามข้อ 1.4 จัดระบบบริหารงาน การควบคุมภายใน และพัฒนาองค์กร ดังนั้นการดำเนินงานเกี่ยวกับการควบคุมภายในจึงเป็นภารกิจหลักของกลุ่มอำนวยการ และให้ถือปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนใหญ่ อายุราชการมากกว่า 15 ปี มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 92.87 แสดงว่าได้มีการรับรู้และปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในมาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำเนินการภาระหน้าที่นี้มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน อีกทั้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ออกประกาศ เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2554 กำหนดนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสและตรวจสอบได้เพื่อเป็นมาตรฐานและเป็นแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งเป็นค่านิยมร่วมสำหรับองค์กรและบุคลากรทุกคนพึงยึดถือเป็นแนวปฏิบัติควบคู่กับกฎข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วยนโยบาย 5 ด้าน และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โดยมีนโยบายการควบคุมภายในที่หน่วยงานทุกระดับต้องถือปฏิบัติด้วย

2. การรับรู้สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก และใกล้เคียงกัน แสดงว่าส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใน สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้ความสำคัญเนื่องจากมีกิจกรรม/โครงการพัฒนาระบบการควบคุมภายในทุกปีงบประมาณ เพื่อพัฒนางานควบคุมภายในและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) รวมทั้งได้กำหนดเป็นตัวชี้วัดระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติราชการในระบบ ARS ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556 - 2559 ด้วยสำหรับผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่เห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันโดยมีสภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นรากฐานที่สำคัญขององค์ประกอบอื่น ๆ และเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการบริหารองค์กร (สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน, ม.ป.ป.:7-8) อีกทั้งผลการวิจัย เรื่อง การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความเสี่ยงของศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอของสาคร ช่วยดำรง (2553) ยังพบว่า มีการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ในขณะเดียวกันในด้านหน่วยงานเอกชน สมนึก จงไพบูลย์กิจ (2559) ได้ศึกษาการประเมินและปรับปรุงการควบคุมภายในการรับ-จ่ายสินค้าคงเหลือตามแนวคิดของ COSOพบว่าหน่วยงานผลิตและจำหน่ายยา มีจุดอ่อนในองค์ประกอบของกิจกรรมการควบคุม

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

3. การรับรู้ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ส่วนใหญ่ มีการรับรู้องค์ประกอบความสำเร็จ ทั้ง 5 ด้าน ในระดับมากและใกล้เคียงกันทั้งหมด โดยด้านประสิทธิผลขององค์การมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับการประเมินและรายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ และตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณและมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้เป็นข้อกำหนดและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งใช้เป็นเกณฑ์ในการติดตามและประเมินผล

การดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของ ญาณิศา บุญจิตร์ (2552) และเรื่อง การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของ ธีระพล เพ็งจันทร์ (2552) ด้วย

4. ผลการวิเคราะห์โมเดลที่พัฒนาขึ้นพบว่ามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ต่างมีความตรง (Validity) โดยด้านกิจกรรมการควบคุมมีอิทธิพลทางบวกสูงสุด ส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จ ในขณะที่ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมกลับมีอิทธิพลทางบวกต่ำสุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับการรับรู้สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยตามแนวคิดของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นว่าสภาพแวดล้อมของการควบคุมเป็นรากฐานที่สำคัญขององค์ประกอบอื่น ๆ และเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการบริหารองค์กร ดังนั้นจากผลการวิจัยเมื่อพิจารณาตามบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในฐานะหน่วยรับตรวจตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จึงควรให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใน ด้านกิจกรรมการควบคุมเป็นอันดับแรก ตามด้วย ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ตามผลอิทธิพลทางบวกที่ค้นพบเพื่อให้การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในเป็นปัจจัยที่ส่งต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นๆ ของทางราชการ สามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นนโยบายหรือแนวปฏิบัติให้ใช้รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใน โดยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบตามลำดับดังนี้ ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผลและด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม เพื่อเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของหน่วยงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีนโยบายหรือแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกคน ให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้อง และสามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายใน ครบองค์ประกอบ 5 ด้าน ทั้งระดับหน่วยรับตรวจ และส่วนงานย่อยอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมตามลำดับ ตามผลการวิจัยที่พบและควรกำหนดให้การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกปีงบประมาณ พร้อมทั้ง มีการติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสามารถนำผลการวิจัย การรับรู้สภาพการปฏิบัติงานตา**ม**มาตรฐานการควบคุมภายใน ทั้ง 5 ด้านและความสำเร็จทั้ง 5 ด้าน เป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานเพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมภายในของหน่วยงาน ทั้งระดับหน่วยรับตรวจและส่วนงาน ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อหน่วยงานได้

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสามารถนำรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานทั้งระดับหน่วยรับตรวจและส่วนงานย่อย เพื่อให้เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของสำนักงานต่อไปได้ โดยควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล และด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมตามลำดับตามผลการวิจัยที่พบ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัย รูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูงกับกลุ่มคะแนนต่ำว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลต่อความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจริงหรือไม่ มีรูปแบบความสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างไร

3. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมบัญชีกลาง, กระทรวงการคลัง. (ม.ป.ป.). *แนวทางปฏิบัติระบบการควบคุมภายในภาคราชการ*.[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2560, http://www.audit.moi.go.th/rule_14.htm.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2554). *คู่มือการดำเนินงานตามตัวชี้วัด PMQA การพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ฉบับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ เสมาธรรม.

_____ ., สำนักงาน. (2557). *มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2557*.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.

_____ . , สำนักงาน. (2559). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบการควบคุมภายในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน, สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (2544). *คำแนะนำ: การนำมาตรฐานการควบคุมภายในไปใช้ในเชิงปฏิบัติ*. (ม.ป.ท).

เจริญผล สุวรรณโชติ. (2551). *ทฤษฎีการบริหาร (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพมหานคร: เอกพิมพ์ไท.

ญาณิศา บุญจิตร์. (2552*). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระพล เพ็งจันทร์. (2552). *การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL): สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมนึก จงไพบูลย์กิจ.(2559). “การประเมินและการปรับปรุงการควบคุมภายในการรับ-การจ่ายสินค้าคงเหลือตามแนวคิดของ COSO :กรณีศึกษาหน่วยงานผลิตและจำหน่ายยา.”Veridian E-Journal.Silpakorn University 9, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม) : 99-107

สาคร ช่วยดำรง. (2553). *การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อความเสี่ยงของศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (ม.ป.ป.). *แนวทาง: การจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน*. กรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ท).

_____ . สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (2545). *ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนด มาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ภาษาต่างประเทศ

Bollen. K. A. (1989). *Structure equations with latent variables*. New York: John Wiley & Sons.

Brown. M.W. & Cudeek.R. (1993). *Alliterative ways of assessing model fit, in testing Structural equation model*. New Jersey: Sage Publication.

Campbell, J. P. (1977). *On the nature of organizational effectiveness*. In P. S. Goodman & J. M. Pennings (Eds.).New perspectives on organizational effectiveness.San Francisco: Jossey-Bass Publishers, Inc.

Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., and Black, W.C. (2010). *Multivariate Data Analysis (7th edition).* Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, pp. 142, 154.

Hu, Li-tze. & Betler, P.M. (1999). *Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives, Structural Equation Modeling*, 6 (1),1-55.

Joreskog. K. G. & Sorbom. D. (1993*). Lisrel 8: Structural Equation Modeling with the Simplis command language*. Chicago: Software International.

Lunenburg, FC. And Ornstein, A.C. (2008). *Educational Administration*. Wadsworth, Cengage Learning, P.31

MacCallum, R.C., Browne, M.W., and Sugawara, H., M. 1996*. Power Analysis and Determination of Sample Size for Covariance Structure Modeling. Psychological Methods*,1(2), 130 - 149.

Saris. W.E. & Strenkhorst. L H. (1984). *Causal modeling non experimental research: An Introduction to the lisrel approach*. Dissertation Abstract International. 47(7), 2261-A.

Smith, A.W. (1982). *Management System: Analysis and Application*. New York : Dryden.

West, S.G., Finch, J.F, & Curan, P.J. (1995). *Structural equation model with non-normal variable.*

Problem and remedies. In R.H. Hoyle. Structural equation modeling: Concept, issue, and application. (pp.56-75). Thousand Oaks, CA: SAGE.